

Abonamentul:

— în 8 coroane.
— în 4 cor.

— în România și alte
— țări străine pe an 10 cor.

— număr singuratic
— 10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 20.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Pro nunc.

Corinteni 15, 33 „nu vă înșe-
lați; pildele cele rele, strică
moravurile cele bune”.

Adresez cuvintele mele bărbaților, deoarece ei, sînt în mare parte devină, dacă astăzi femeile și mai ales fetele noastre tinere și nevinovate se îmbracă așa de indecent.

Repet că femeile îmbrăcate cu rochiile modei actuale, capătă o atitudine așa de indecentă provocatoare, încît numai fală nu poate face.

Spre nenorocire sînt astăzi mii de femei și fete, cari iau drept datorie faptul de a scoate cît mai bine în evidență fiecare părțică a corpului lor. Această modă a fost inventată de un soi de femei cari prin grațiile lor, oferite privirilor cît mai provocatoare, își câștigau pînea și mijloacele necesare pentru satisfacerea luxului lor.

Această modă a avut răsunset și la noi și e trist de constatat, cu ce ușurință au adoptat femeile — femeile noastre demne, culte și serioase — acest gen de îmbrăcăminte.

Dup'aceia desigur, au urmat și mișcările cerute de această modă; mișcări forțate, urite și ridicule, mișcări studiate cari răpesc femeii mult din grația ei.

E revoltător cînd vezi cu ce insolentă femeile oferă privirilor formele corpului lor, forme cari trebuiesc numai bănuite.

De altă parte, dacă ați duce o femeie într'un local unde se joacă un dans provocător sau, să priviască la așa zisele „tur-

coaice“, ea s'ar scandaliza și ne-ar aduce o sumă de protestări în cap cu vre-un „shocking“ englez — și culmea, aceiași femeie, mamă de copii nu se știește a se îmbrăca pe dînsa și pe nevinovata ei copilă, într'o rochie mai mult ca provocatoare.

E revoltător, cum poate ajunge o femeie cinstită, cultă și de bună condiție să se îmbrace așa de puțin cuviincios și responsabil cu judecata, poziția și educația ei.

E revoltător cum tați, frați și soți au lăsat să ajungă starea aceasta de lucruri până aci și n'au pus piciorul în prag să opriască o astfel de rătăcire.

Dar bărbați desigur că-mi vor răspunde: moda e „atotputernică“ și realizează o economie în îmbrăcăminte, fiindcă intră stofă puțină și așa mai departe.

Nu. Nu e „moda“ cum pretindeți d-voastră, care dictează aci; dacă ar cere moda foi largi de 30 metri de mătăasă, o clipă nu s'ar gîndi femeile la economie — mă exprim cu convingere, fiindcă imi cunosc bine surorile. Nu, nu e moda de astădată care domnește, ci demi-mondena care a dat și a pus stăpînire pe tronul modei, pentru că îi convine foarte mult actualul gen de îmbrăcăminte.

Reviste serioase străine protestează de cînd a apărut această modă ridicolă a rochiilor strîmte și cutoatecă în jurnalele de modă figurează încă vara din anul 1911 rochii mult mai largi, cutoateacestea, femeile cari altădată erau pornite a purta tot ce e mai nou, imi răspund astăzi: — „nici gînd n'am

să-mi fac rochia mai largă, dincontră am făcut-o mai strîmtă decît cea din toamnă“ — și altele în tonul acesta.

Cu multă convingere pot spune, că o astfel de expunere a corpului este puțin cuviincioasă și denotă lipsa de demnitate, ear femeile noastre alunecă pe un povîrniș primejdios, atît pentru ele cît și pentru noua generație de fete tinere.

V'ați întrebat voi mai ales mame, v'ați întrebat ce impresie le face acestor fete moda actuală? V'ați dat seama de urmările ce poate avea o astfel de îmbrăcăminte, care expune fără rușine orce părțică a corpului lor tînăr, privirilor cercetătoare și obraznice ale orcărui X-trecător?

Bărbați cum a-ți putut rămînea atîta timp nepăsători și nu ați făcut uz de puterea voastră atît de slăvită? Unde vă este și în ce constă superioritatea voastră? Nu v'ați întrebat unde veți ajunge voi și unde vor ajunge *ele* fără demnitate și respect, fără sentimente de pudoare și castitate cari înobilează așa de frumos femeia?

Dacă a-ți scăpat soția de subt puterea înrîuririi voastre — este o crimă a lăsa surorile, și mai ales fiicele voastre, a aluneca pe această cale, fără a lua măsuri de îndreptare. Căutați să aveți oarecare influență asupra lor, și judece sănătos, să poarte îmbrăcăminte făcută într'un stil frumos și corespunzător demnității lor. Luptați pentru a le infiltra idei și teorii sănătoase.

Veghiați, bărbați, asupra femeilor voastre; nu le lăsați să se ascundă după paravanul

FOILETON.

Cine-a iscodit rachiul.

Poveste de I. Frateș.

Se zice, că mai demult, demult trăia într'un sat un țaran, om de omenie și tare cu frica lui Dumnezeu. Pe el nu l-a auzit nimeni vreodată vorbind vorbe rele, sau injurînd — Doamne fereste. — El se desprinsese încă de mic copil, dela părinți, să fie totdeauna cu bunăcuviință.

Intr'o zi colea des de dimineață — pe timpul sămănatului — își înjugă boșori la plug, și pleacă la cîmp și el să-și are un locșor, ce biet avea; căci doar, nu era din cei bogați. La plecare și-a luat merinde: o bucată de pîne. Ajuns odată la loc, își așază plugul în brazdă, se desbracă de suman, îl pune de-o parte, ear bucată de pîne o viră subt zăbun, ș'apoi cea Joieni pe brazdă. Ară, ară el într'una până la amiază.

Boi flămînziseră și cam obosiseră. Țaranului încă nu-i era sete, îi ghiorăie mațele de foame; căci de dimineața nu îmbucase nimic. Oprește boi, îi desjuga și-i dă la earbă să pască; ear el se duce la zăbun, să-și ia pînea să mînce. Cînd colo, ia pîne dacă ai de unde. Caută în dreaptă, caută în stînga; întoarce zăbunul pe toate părțile, îl scutură și ce să vezi, pînea nicăiera, intrase ca în pămînt.

„Asta nu e lucru curat!“ zise în sine. Pe aci n'am văzut nici puî de om trecînd, și cu-

toateasta, trebuie să-mi fi furat cineva pînea. Cine să fie, cine să fie?“ Se întrebă mereu țaranul.

Un drac fusese pricina. El sterpelise pînea pecînd țaranul ara, și se ascunse într'o tufă, ca să audă cum va blăstăma și injura țaranul.

Vezi bine, că-i părea rău țaranului după pînea furată, dar n'avea ce face.

Se mîngăia în sine, zicînd: „Știu că de foame n'am să mor dar și acela care a luat pînea, știu că a avut lipsă de ea; i-o fi fost și lui foame. Să o mînce sănătos! Poftă bună!”

Țaranul merse apoi la un izvor din apropiere, înghiți vre-o două guri de apă limpede și rece, până se sătură, vorba vine. Prinse boi ear la plug și începu să are.

Dracul rămase înlemnit, pentru că n'a putut împinge pe țaran la păcat, adevă să-l facă să blasteme. S'a dus în iad la Staraoschi, starostea dracilor, și-i povesti cum furase țaranului bucată de pîne și cum el, țaranul, înloc să injure și să blasteme, dincontră zise: „s'o mînce sănătos“.

Cînd auzi asta Staraoschi, se făcu pară și foc de mînie. „Dacă țaranul nu te-a blăstămat“, strigă el mînios, „este vina ta, ai început-o prostete! Hei! hei! frumos lucru ar fi ca țarani cu nevestele lor să capete astfel de obiceiuri; ne-am duce pe copcă, cu iad cu tot. Dar nici într'un chip nu putem lăsa lucrul așa. Du-te de-ți câștigă bucată de pîne a țaranului! Ți-o spun verde, dacă nu-l veți răpune în timp de 3 ani, să știi că te scald în aghiasmă“ (Apă sfințită).

Dupăcum e știut, draci se îngrozesc de aghiasmă. Aleargă decî într'un suflet pe pămînt și

se gîndi cum să-și ispășiască greșala. Se gîndi ce se gîndi, pînăce iscodi una. Se prefăcu într'un flăcău voinic, merse la țaranul cu pricina și se băgă slugă la el. Sîntui pe țaran să samene pe locul mlăștinos bucate. S'a întimplat, că a fost o vară secetoasă și a făcut bucate multe. Ear vecini dimpreiur, ale căror locuri erau mai pe deal, n'an avut bucate deloc, căci seceta și căldura cea mare le-a ars detot.

Țaranul nostru avu bucate din destul pînă în anul următor, ba încă i-a și prisosit.

vara următoare, sluga l-a învățat pe țaran să samene grîul pe deal. Și tocmai vara asta se nin ploioasă. La toți, bucatele fură culcate la pămînt și au putrezit de ploii; pe locul țaranului era grîul minunat de frumos, bun la spic și plin de grăunțe, și a făcut atîta grîu de nu mai știa ce să facă cu el. Mare bucurie pe bietul țaran! Sluga învăță apoi pe țaran ca din bucatele prisosite să facă rachiul. Țaranul îl ascultă și plămădi rachiul, după cum l-a învățat și i-a arătat sluga. Beu el din rachiul și dădu și la vecini să guste și să vadă ce lucru bun a făcut el.

Dracul se duce la Staraoschi și se laudă, că a câștigat bucată de pîne. Staraoschi voi să se încredințeze, și veni cu drăcușorul la țaran. Cînd sosiră, tocmai erau adunați mai mulți bogătați din sat la țaran, și acesta-i cinstia cu rachiul; țaranca servia musafirilor beutură, și pecînd împărția, se împedecă de masă și vîrsă un pîhar pe jos. Țaranul, care pînă acum nu injurase niciodată, se făcu foc de mînie, și începu să-și injure nevasta.

modei, moralul lor foarte zdruncinat. Infrunțați, răbdați lăcrămî, scene — dar nu cedați! Gîndiți-vă bine și veți vedea că e timpul să vă arătați superioritatea; căci femeile de azi, au cea mai mare nevoie de sprijinul, judecata și experiența voastră. Că s'ar realiza de economie cu moda rochiilor strîmpe sînt subterfugii și luați bine seama bărbați, că unde nu strălucește deapururi adevărul, iese echivocul la iveală din ungherele cele mai întunecate și unde nu-i muncă și seriozitate, acolo se perde adevăratul rost al vieții.

„V. N.“

Relata.

Prin noi înșine.

De o vreme încoace se pot observa și la noi Români diferite mișcări, semne de progres. E dureros, însă că astfel de mișcări se fac numai pentru anumite caste, ba ce-i mai mult și în ziaristica noastră se poate observa aceasta. La o conferință preoțască se tratează lucruri dogmatice și — urgentarea congruei. În conferințele învățătoresști, lucruri pedagogice și — ridicarea salariului. La o adunare națională, stările politice militante. Cuncuvînt numai aceia ce ne privește direct *pe noi*. Și e foarte dureros, că oameni noștri și în general noi toți lucrăm — dacă lucrăm — numai pentru noi fără a ține cont, că spre noi sînt ațintiți ochi atîtoră cu tot dreptul ne așteaptă sprijinul.

Am avut fericirea de a asista la vreo două conferințe preoțesști, la mai multe învățătoresști și naționale și mi-a plăcut foarte mult cînd preotul vorbitor zicea: „Preotului român i-se cuvine... Dascălului român îi trebuie... Și dacă pronunțăm cu atîta mîndrie numele de Români, atunci cred că și ținem la neamul nostru. Apoi doar e atît de natural, că cineva țînînd la neamul său, va căuta să-l sprijinească din toate puterile și pe toate terenele. Un neam va fi tare, dacă va avea o țărînimă bine crescută moralicește, va avea industriași și comercianți iscusiți, avînd în același timp și conducători intelectuali cari nu numai să îndrume, ci să și dovediască prin fapte... Dascălul, va nizui întru a da creștere bună finerelor odrasle, ear adulților le va arăta ce este

bun și frumos. Preotul va profesa de pe amvon morala creștină, și va întări crenința strămoșească, ear ceialalți frunțași intelectuali se vor arăta cu toate ocaziunile ca sprijinitori ai acestor doi factori.

La noi la Români însă un străin scrutaător, va afla numai 2 clase sociale și anume: țărînimă și intelectuală. Dacă însă acel străin ar întreba pe vreun avocat român, că unde s negustori și industriași români, despre cari n'a auzit nimic și nici nu-i vede nicăiri, i-se va răspunde, că nu avem! Ear de va spune că avem dar sînt încă în fașe, va fi cu atît mai rușinos faptul micului făt nimenea nu-i dă niciun ajutor ci-l lasă să peară. Dacă însă străinul acela va ajunge întîmplător în prăvălia unui Român și va începe a discuta cu el, atunci negustorul ori industriașul i-va zice: Da, d-le, sînt Român, dar preoți, învățători cum și alți intelectuali români nu ne trec pragul.

Români la rîndul lor nu-și știu face datoria față de comercianți lor, dela cari apoi în schimbul sprijinului pot avea și ei pretenziunile lor. Vezi, d-le, aceasta ne face timizi și slabi de nu îndrăznim a ne afirma cu toată țîria, pentru că am ajunge a fi părăsiți și de puțini mușterii străini pe cari i-am cîștigat prin calitatea mărfurilor și a produselor noastre industriale, precum și prin serviciul nostru culant.

Trist, trist, va zice străinul. Un neam care nu-și știe prețui bunurile și produsele sale naționale, și pe oameni săi, nu e vrednic de o soartă mai bună, ci în valul nepăsării sale va peri.

Ca să declinăm dela noi acest indiferentism, să ne sprijinim uni pe alți cu orice ocaziune. Eu spre pildă (dar nu spre laudă), cînd mă duc la Oravița, imi notez ce am de cumpărat și cînd trec pelingă prăvălia negustorilor Bogdanu și Velceanu, cari pot apoi emula cu ori care altă prăvălie străină, le dau hîrtia cu notițele, mă duc și-mi isprăvesc lucrurile în oraș și cînd merg către casă, aftu tot pachetat, și nu mi-s'a întîmplat niciodată, ca încrederea ce am avut-o în oameni noștri să dea greș.

Avem meseriași o parte din ei chiar artiști, cum sînt f. Cotirlă și f. Bosioc căci

au făcut o mulțime de binefaceri, ear în sculptura lor neîntrecuți, precum și mici noștri negustori și industriași dela sate pecari datorii sîntem a-i sprijini, ear preoțimea și învățătorimea va îndemna cu vorba, și va arăta poporului și cu fapta, că bogăția, cultura mai mult prin noi înșine ne-o putem cîștiga.

Un dascăl român.

IGIENĂ.

Puterea vindecătoare a poamelor.

Un medic de frunte scrie într'un ziar mare parisian despre puterea vindecătoare de boale, ori împedecătoare de boale, a poamelor, următoarele:

Toate poamele acrișoare și dulci cuprind: apă acide, zahăr săruri minerale, pectină, ear materii albuminoase în cîtime neînsemnate. Apa din ele este de cea mai mare însemnătate, fiindcă mașina noastră, trupul nu poate lucra fără apă. Ear apa din fructe e cu mult mai folositoare decît cea goală, fiindcă are în ea zahăr — levuloză și dextroză, — zahăruri cari nu sînt numai o imitație neîndestulătoare și slabă acelor din natură, ci zahăruri vii, cari ard în sine, ca în cuptor lemnul uscat... Acidele (acrimile) din fructe sînt îmblizite, căci se împerechează cu potasa. Așa, că nu cuprind acid malic, tartric și pectic slobode, ci combinate cu potasă, decî malat, tartrat, peccat etc. de potasiu.

Aceste săruri ard și ele în organism, dînd carbonat de potasiu. Acest carbonat topește uratele și mătură organismul, alungînd prin rinichi aceste otrăvuri cari ne dau atîtea boli în legătură cu podogra, cu înțepenirea și împetrirea arterelor etc. Fructele, prin acrimia lor fac curățirea internă a corpului omenesc.

Cucit vom mîncă fructele mai pline de viață, mai proaspete, cuatita mai mare folos vom avea pe urma lor. Eată dece fructele de mîncat la țară, în pomete, sînt totdeauna mai gustoase, decît cele aduse în oraș și păstrate timp mai mult sau mai puțin îndelungat.

Acum se știe, că până și puterea lecuitoare a apelor minerale nu stă atîta în compoziția lor chimică, peccî în prospețimea lor, în niște combinații delicate, — multă vreme necunoscute, pe cari abia cele din urmă descoperiri de radio-activitate, despre ioni electrici, etc. începe a ni-le explica, — cari se perd în mare parte în apele puse în sticle și trimise peste mări și țări.

Acum știm, ce înfrîurire au agenții imponderabili, ca: razele soarelui razele radiului, razele Röntgen, curenți electrici, soluțiile cu ioni electrizati etc.

Eată și amănuntele privitoare la unele fructe: Merele cuprind eteruri cari le dau parfumul. Aceste eteruri liniștesc ficatul și nervii; cuprind tartrate, cari fac să lucreze stomacul și mafele. Carnea merelor are pectina, care închegîndu-se ne dă pelteaua atît de plăcută și de folositoare îndeosebi copiilor. În ea se află multă apă, săruri de potasiu, îndeosebi malat.

Pentru oameni în vîrstă mai de dorit este să mînce merele fierte sau coapte în cuptor, dar cu peliță cutot, ba chiar și cu simburî.

Vinul de mere este minunat împotriva podagrei și a petrilor, ce se fac în bișică și în rinichi. Doctori ne încredințază, că în Normandia, — unde beutura națională este vinul de mere — se află de zecoori mai puțini bolnavi de peatră decît la Bourgogne, unde oameni beau numai vin.

Fragile și căpșunele formează foarte bun leac împotriva reumatismului învechit, căci pelingă altele cuprind un salicilat.

Nu e în cîtime mare, dar e subt o formă așa de minunată, încît lucrează înzecit mai tare decît același salicilat, fabricat la farmacie, dar totodată fără primejdie. O bucată de vreme s'a crezut că-i basm vorba, că fragile au salicilat; ba doctori au dat chiar în judecată pe un negustor din pricina salicilatului din siropul de fragi ce vindea.

Il învinuiam, că l-a pus el. Omul se apăra, că nici n'a visat, și că să-și dovediască nevino-văția, a cerut să i-se dea fragi din piață și să facă siropul subt paza unui doctor.

Siropul de fragi ușurează pe podagroși, dar pe cei cu pielea prea fragedă îi supără, pricinindu-le bubușoare, cari îi ustură.

Dracul ghionti pe Scaraschi de bucurie. „la ascultă“, șopti el, „țaranul nu mai zice acum: „să fie sănătos!“ cum a zis altădată, cînd i-am furat bucata de pine“.

Țaranul injura mereu și începu să împartă el singur rachiul.

Cînd împărția țaranul rachiul la bogătanî, intră în curte un biet țaran sărac, care venia dela muncă. Bageama a auzit vorbă multă acolo, și va fi vrut să vadă și el că ce e acolo. Se uita la bogătanî și la gazdă cum beau la rachiul și înghiția și el în sec, aștepta să-i dea și lui. Gazda înloc să-i dea și lui un păhar de rachiul, mormăi zicînd: „Nu pot să sature pe toți cu rachiul, auzi, să stau și să împart la toți! Parcă ar fi pomana!“

Asta-i plăcu lui Scaraschi. Iar drăcșorul nu mai putea de bucurie și zise cu mîndrie: „Așteaptă puțin și vei vedea ceva și mai și!“

Musafiri și gazda beură înainte făcînd chef și veselie. Se liugușiau uni pe alți și se lăudau. Vorbele lor începură să fie tot mai neînțelese și fără rost. Scaraschi trăgea cu urechea și șoptia drăcșorului: „Vezi cum i-a turbat beutura și se înșală unul pe altul. Dacă merge tot așa treaba, apoi curînd au să fie toți ai noștri!“

„Mai așteaptă puțin“, răspuse drăcșorul cel mic. „Lasă-i să mai tragă cîteun păhar. Să-i vezi acuși cum se fac ca lupi cei turbați!“

Bogătanî, veseli și cu chef, goliau mereu la păhărele; vorba le devenia dince-ince mai zgomoasă și mai grosolană. Înlocul vorbelor frumoase dinainte, curgeau injurăturile. Vorbe rele și urite, cădeau ca ploaea, și nu dură mult așa și

se începu Doamne! o păruială de se slutia unul pe altul.

Țaranul, adevă gazda, se amestecă și el; dar mîncă și el o sfință de bătaie.

Saraschi nu mai putea de bucurie. Ii plăcu foarte tare. „Bravo! bravo!“ șopti el drăcșorului.

„Mai stăi“, zise drăcșorul, „o să fie și mai frumos, după ce o mai bea cîteun păhar. Acum sînt turbați ca lupi, dar o să-i vezi îndată ca pe porci“.

Țaranî beau mereu. Dela un timp încep a se înmuia, a sufla greu, a grohăi, nu-i mai țineau picioarele, nu se mai vedeau nici nu se mai auziau unul pe altul. Ochi li-se făcură mici și sclipicioși. Bogătanî noștri încep a se depărta, cite unul, cite doi, cite trei. Care cum pleca, cădea și se tăvălea pe jos. Gazda ieși și el după ei să-i petreacă, cade într'o mocirlă și se murdărește din cap până în picioare.

Asta i-a plăcut și mai mult lui Scaraschi. „Ai iscodit o beutura bună, prin asta ți-ai cîștigat înadevăr bucata de pine. Spune-mi și mie cum ai făcut beutura: Debunăseamă, ai amestecat în ea sînge de vulpe, de aceia țaranî deveniră șireți ca vulpea; apoi ai amestecat sînge de lup, deaceia se făcură răi ca lupi, și peurmă vei fi amestecat sînge de porc și se făcură ca porci.“

Scaraschi, mulțumit de isprava drăcșorului și plin de bucurie pentru spurcata născocire, prin care a aruncat atîția oameni în păcate, și aruncă încă și azi pe mulți; a plecat îndărăt la nefericitul său lăcaș — în iad, și de-atunci a rămas pe lume rachiul cu toate blăstămățiile, cari vedem, că le face până în ziua de azi.

Puterea binefăcătoare a fragilor și căpșunelor se cunoaște din vremuri foarte vechi, căci cei mai vechi oameni s'au nutrit cu aceste fructe atât de gustoase.

Migdalele sînt și ele nu se poate mai folosite. Fiziologul rus Pavlof, și elevi săi, Șagin și Lobasof, au stabilit, că grăsimile luate înainte și după mîncare întîrzie și împuținează suc gastric. Laptele dat celor cu suc prea acru în stomac, îi liniștește, pentru că unul din el potolește lucrarea prea puternică a ghindurilor din pereții stomacului, lucrează ca un cataplasma liniștitor.

Migdalele trebuie lăsate să se moaie bine în apă și curățate de pojghița de pe ele și ținute în lapte cu puțină vanilie. Mîncînd cîte 40-60 de grame la masă, cei cari sufăr de acrimie la se liniștesc.

Bune sînt nu numai aceste fructe, dar toate, dacă le întrebuițăm potrivit cu însușirile lor, ascultînd de sfatul doctorului, care ne cunoaște boala sau slăbiciunea.

Struguri lucrează asupra ficatului, a rinichilor și a mătelor. Toți cei otrăviți cu urate și cei cu arterele împetrite, cei cari mîncă prea mult, se fac bine mîncînd struguri. La congresul de fizioterapie, adecă medicină prin dietă, raze, electricitate, etc., profesori Linossier, Toillens și d-rul Carles, au arătat pe larg cum lucrează struguri. Apa, sărurile lor de potasiu, lucrează asupra rinichilor; zahărul lor înfrîurește asupra ficatului; substanțe pectice și tartratele lucrează asupra mătelor, făcîndu-le slobode. Cura de struguri folosește atât celor slabi, cît și celor prea grași și singioși.

Celor dintîi li-se dă cătime de 800-1000 de grame pe zi, mîncăți în mai multe rînduri. Totodată li-se dă hrană bogată de carne și grăsimi.

Celor grași li-se dă puțină carne, puține grăsimi, ba chiar îi opresc medicii cutotul dela acest fel de hrană. Li-se dă voe să mînce numai legume. Struguri pot mînce pînă la 1 kgr. 2 pe zi. Deocamdată cura aceasta obosește, apoi se deprind cu ea. Dacă merge, micșorează cătimea.

Struguri cuprind mai toate materiile din cari se alcătuiesc purgativele din farmacie, dar în așa formă, încît cătime multă mai mică, totuși lucrează.

La cei slabi, dar bine nutriți, vom da numai carnea boabelor, fără pojghiță.

După ce se isprăvesc struguri ne putem folosi de mere, apoi pere (mîncate dimineața), de portocale, de cireșe, de prune și ajungem ear la stuguri, încît nu este lună pe an în care să fim lipsiți de fructe.

Lămiele sînt foarte la modă acuma. Sînt folositoare împotriva scorbutului (studivita) și lucrează bine asupra rinichilor. Se întrebuițază la bolile de stomac — dar după nărvul știut al oamenilor s'au făcut greșeli, căci uni au ajuns să mînce cîte 25 pe zi! Șase pînă la opt e doza, peste care nu e bine să se treacă. Sucul de lămie trebuie apoi puțin îndulcit și subțiat cu apă. Să se ia la patru ceasuri după masă. Cafeaua neagră, cu zamă de lămie, luată dimineața, are minunat efect întăritor. Ceaiul asemenea. Deaceia ceaiul să nu se ia niciodată fără lămie.

ECONOMIE.

Leacul ciumei porcilor!

O veste îmbucurătoare vine dela București (România). Să scrie anume, că medicul veterinar român Stoicovici, făcînd timp mai îndelungat cercetări și probe în laboratoriu (atelierul medical) al medicului Dr. Victor Babeș, — a izbutit să descopere care e pricina boalei celei ce face atîta pagubă în porci: a ciumei porcilor! Și descoperindu-i pricina, izvorul, îi află acum și leacul! Mai ales că are și ajutorul dlui Dr. Babeș, care e unul din cei mai mari învățați Doctori nu numai în România, ci în toată lumea, în a iscodi leacuri contra feluriiților microbi (germeni) a boalelor crezute pîn'aci nevindecabile.

FELURIMI.

Viața plantelor eara. Mijloacele de-a face să înflorească unele plante în cursul ernei aduc mult câștig grădinarilor specialiști. Plantele ținute cîva timp în aer cald și umed amestecat cu aburi de eter înflorește eara. Aceiași lucrare au băi calde (de 25 pînă la 40 grade) timp de cîteva ceasuri. Dr. Weber, văzînd că aburi de eter sau apa caldă lucrează mai bine, cînd ating de-a

dreptul boboci, a căutat alt mijloc de a lucra asupra acestora. Și a nimerit: întepînd cu acul boboci la rădăcina lor. Aceștia înflorește cu 2-3 săptămîni înainte de vremea obișnuită.

Injectînd apă la temperatura grădinei de earnă în boboc, înflorirea zorește și mai mult.

A făcut adevărate minuni la liliac și la tei. Acuma se fac încercări cu cepele de zarnacauca, jalea, etc.

D-rul Iesenko a căpătat aceleași rezultate injectînd apă curată sau amestecată cu alcool sau eter, în crengi, etc.

CRONICA.

Banca „Berzava“ din Reșița și-a ținut Duminecă prima adunare generală, în care s'au primit în cea mai bună înțelegere toate propunerile direcțiunii, ear harnicului director Ggligore Pocreanu și colaboratorilor săi din direcție și inspecție li-s'a votat, pelingă absolutul obicinuit, și convenita recunoștință pentru zelul și înțelepciunea cu care conduc acest nou institut de bani, ce are o menire atât de frumoasă în acele părți, unde ai noștri sînt cutropiți de străini. Primul bilanț cu care s'au prezentat înaintea lumii, este înveselitor, nu numai pentru ceice au ajutat cu creșterul lor la ridicarea acestui nou stindard economic, ci și pentru ceice vād cu ochi buni pulzația economică-financiară a Bănățenilor noștri. Intr'un ceas bun!

† La Cacova a încetat din viață *Victoria Farca*, fiica ospătarului *Miloș Farca*, unicul copil ce i-a rămas, după ce mai anul trecut înmormintase pe fiul său medicinist *Miloș Farca*. „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat“!

D-nul *Iosef Virányi* numit jude regesc în Oravița. Sincere felicitări!

Harnica „Reuniune rom. gr. cat. de cîntări „Lira“ din Lugoj invită la concertul împreunat cu dans ce-l va arangea mine, Duminecă la 9 Februar st. n., din prilejul instalării noului episcop *Dr. T. Val. Frențiu*, în pavilionul „Concordia“, cu program bogat și variat.

† La Caransebeș a încetat din viață *Elena Anton*, fiica deputatului Constantin Burdia, în etate de 30 ani. O deplînge soțul ei locotenent R. Anton cu cei trei copii minori, o deplînge părinții și întreg orașul, că era, sārmana, o femeie plină de virtute, o mamă model. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată.

Marți noaptea s'a întimplat o ciocnire îngrozitoare între trenurile București — Virciorova și București — Burdujeni aproape de gara Chitilei. S'au sfărîmat patru vagoane dimpreună cu mașina trenului. Victimele mortale sînt 4, răniți numărîndu-se. Cauza a fost defectuoșitatea frinelor trenului București — Virciorova, care a fost și observată oprindu-se trenul pe loc în apropierea Chitilei, dar nenorocirea s'a întimplat din cauza nedării semnalelor la vreme, fără întîrziere, cînd s'a apropiat trenul. Vagoanele sfărîmate au pricinuit al doilea accident fiind izbite de trenul expres Virciorova — București și tirite pe o distanță de 300 m. Panica călătorilor a fost foarte mare.

Reuniunea gr. cat. de cîntări „Concordia“ din Oravița-rom. aranjează Sîmbătă la 15 Februar c. concert și teatru împreunat cu petrecere de dans în sala otelului „Coroana Ung.“ din localitate.

Chorul rom. „Doina“ din Cacova aranjează, în favorul internatului din Caransebeș, la 15 Februar c. concert și teatru în sala otelului „Plugarul“.

„Reuniunea rom. de cîntări și citire“ din Fizeș invită la concertul împreunat cu teatru ce-l va da Duminecă, la 15 Februar c., sub conducerea inv. Ion Cotîrlă, în sala școlii din localitate.

Forestierul *Ladislau Huszthy* din Bocșa a încetat subit din viață. Odihniască în pace!

Livia Miclea (Iertof) și *Toma Surlașiu* (Iam) logodiți. Felicitări!

Asentările din cercul Orăviții vor fi la 12. 14. 15. 16 și 17, ear cele din cercul Iamului la 18, 19 și 21 April n. c.

În Balcani earășî s'a reînceput Luni seara crîncenul război între Turci și Bulgari. Și uni și alți dintre beligeranți luptă cu înverșunare. Un război cu atîtea dedesupturi politice rar se pomeneste în istoria lumii, ceice se dovedește și prin veștile contradictorii ce curg gîrlă în presa mondială.

Pîn'acum după lege, orce tinăr obligat la serviciul militar, a fost împedecat a se căsători înainte de a fi satisfăcut acestei obligațiuni. Ceice voiau să se căsătoriască înainte de acest timp, aveau să-și ceară concesiune specială dela ministrul honvezilor. O ordinațiune a ministrului de honvezi, pe baza noiei legi militare sistează acum opreliștea amintită, începînd dela 1 Februar 1913, așa încît dela acest termen tineri se pot căsători și fără concesiune specială.

Bibliografie.

Primim din București excelenta revistă „Convorbiri Științifice și Filozofice“ cu următorul interesant sumar: Corpul omului: Celula: Dr. E. Pécaut; Suflete tari și suflete slabe: René Descartes; Cauza somnului: Emile Gautier; Ce este sufletul omului?: E. Haeckel; Moartea Liberă: Fr. Nietzsche; Povestea unei picături de apă: Th. Moreux; Laplace: V. Anestin; Viața plantelor: Dr. L. Caze; Lavoisier: Omul și opera; G. Vasilad; Conceptul Energiei: W. Ostwald; Savanți și Filozofi iluștri: „*“ Ilustrații: Copernic, Descartes, Laplace, Lavoisier, Celule nervoase, Higroscop, Hygrometru, Picături de apă. Un an (12 numere) 4. cor. Un număr 30 bani. Redacția și Administrația: București, Strada Calionfrescu, 7.

A apărut Nr. 2 din „Ramuri“, revistă literară ilustrată (apare la 1 și 15 ale fiecărei luni) cu următorul sumar: C. Dissescu: Ioan Maiorescu (discurs); St. O. Iosif: Către poet și cititor (poezie); Em. Gîrleanu: Tanti Amalia (nuvelă); Elena Farago: Cînteceloe mele (poezie); N. Dunăreanu Hoinărend prin Bulgaria (note de călătorie); M. Săulescu: Crez barbar (poezie); C. Ș. Făgețel. Serisori către un prieten; Cronica culturală: N. Bănescu: Inaugurarea monumentului lui I. Maiorescu; N. Guran: Barbu Știrbei (discurs); D. Tomescu: Eudoxiu Hurmuzachi; Em. G. Bojdeuca lui Ion Creangă. Ilustrații: Bustul lui Ioan Maiorescu, Monumentul lui Ioan Maiorescu, Eudoxiu Hurmuzachi, Vederi din Bulgaria. Informații și note bibliografice.

Poșta Redacțiunii.

A. Ticvaniu-mare. Se va publica.
L. R. Alibunar. Bine. Foiletonul se va publica mai tirziu, după ce trec „nouri grei“.
N. V. Secaș. Primit. Sîrșitul însă ar mai trebui întregit.

Mulțumită publică.

Aducem și pe calea aceasta cele mai ferbinți mulțumiri tuturor neamurilor, prietenilor și cunoscuților, cari din incendul încetării din viață a mult iubitei noastre ficel

Victoria

ne-au condolat, precum și acelora, cari au binevoit a lua parte la înmormintare. Mulțumim în special domnului preot *Dabici* și învățătorului *Drăgulescu* pentru cuvînturile lor frumoase; însîrșit mulțumim falnicului chor din Cacova precum și a bravului chor din Varadia; mulțumim preoțimeii și învățătorimeii, cari ne-au alinat intrucitva crudele dureri prin prestațiunile lor.

Cacova 5. Februar 1913.

Familia Farca.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Convocare

la a

XLVII-a adunare generală ordinară

a Casei de păstrare „Oraviczaer Sparcassa“ s. p. a.

ce se va ține

Duminică la 23 Februar 1913 d. a. la 2 ore în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul inspecțiunii.
3. Stabilirea bilanțului și satorirea dividendei.
4. Schimbarea §§. 1, 6, 8, 26, 46, 61, 98 și 106 din statute.

5. Alegerea unui membru în inspecțiune în locul demisionatului A. Holzmann.
6. Dezbateră propunerilor prezentate în sensul §-lui 22 din statute.
7. Alegerea duor acționari pentru autentificare protocolului.

Direcțiunea.

CONTUL BILANȚ

DEBIT

CREDIT

Folio cărți principale	ACTIVA				Folio cărți principale	PASIVA			
	Singularic		Total			Singularic		Total	
	c.	f.	c.	f.		c.	f.	c.	f.
42	Rest de cassă cu 31 Decembre 1912 . . .		70471	36	87	Capital societar	800000		
43	Imprumuturi cu chizeși		165041	75	88	Fond de rezervă	129609	83	
44	Imprumuturi ipotecare		5199350	06	89	Fond de rezervă special	57819	75	
45	Imprumuturi ipotecare pe amanet		16678	01	91	Fond pentru amortizații	5306	30	992795
77	Avansuri pe lombard		14038	92	92	Depuneri			5763645
46	Imprumut pe asfalt		36597	98	92	Depuneri pentru cauziuni			56
47	Escompt		880360	58	95	Fondul pensiunilor			87980
50	Cassa de păstrare poștală		533	33	104	Contul depozitelor			5743
53	Giro-Conto		491	72	111-115	Creditori			751
63	Alexandru Karacsay, T.-Cubin		1272	86	119				450
66	Avansuri pentru spese de porto și marce		400	—	123, 126	Bursa Robert Bähr			—
68	Expozitura din Vranî		596	70	187	Filiaia băncii austro-ungare din Verșet . .			36923
186	Filiaia din Cacova		852	93	174	Con-curent și avansuri pe lombard			426830
76	Inventarul dela Cacova		642	31	184, 188	Reescompt			164414
70	Mobiliî		5306	30	183	Dividendă neridicată			300
51	Efecte	Val. nom.			109	Profit net			112594
	4% Obligațiuni	K 486.600—	426991	50					67
	4% Rente de Coroana ungară	K 444.500—	375380	25					
	4 1/2% Obligațiuni dela „Első te- mesvári takarékpénztár“	K 150.000—	147000	—					
	4 1/2% Obligațiuni d'ale C. F.	K 200.000—	193000	—					
	50 buc. acții dela moara cu va- por s. p. a. din Oravița	K 10.000 à 200	10000	—					
	10 buc. acții dela Societate Lloyd din Timișoara	K 2.000 à 200	2000	—					
	8 buc. losuri de credit austriace Losuri de stat din anul 1864	K 1.600 à 480 K 200 à 315	3840 630	—					
	Obligațiuni din anul 1870	K 200 à 212	424	—					
		K 1,295.100—							
69	Edificiul din Oravița		39645	75					
	Edificiul din T.-Cubin		3940	52					
			7592486	83					

Oravița-montană, la 23 Ianuar 1913.

Dr. Gheorghe Scheda m. p.
director.Dr. Rudolf Bähr m. p.
vicedirector.Carol Kanz m. p.
comisar de zi.Carol Sittner m. p.
contabil.Ion Popa m. p.
caster.

Iuliu Bauer m. p. Francisc Krinitzky m. p. Ernest Motsidlovsky m. p. Iosif Nediciț m. p. Ervin Peter m. p. Herman Spärger m. p.

Revidat și confrontându-se contul-bilanț cu cărțile principale și auxiliare, s'a aflat corect și în deplină consonanță.

INSPECȚIUNEA:

Vilhelm Földes m. p.
președinte.Cornel Révay m. p.
vice-președinte.

Valentin Eiszele m. p.

Ludovic Himber m. p.

Adolf Sittner m. p.

Tiparul Tipografiei „Progresul“ societate pe acții, Oravița.